

INTERVJU

Dr. Andrej Marko Poznič

Ni pravičnosti brez občutka za človeka

Gašper Blažič, foto: Matic Štojs

Rodil se je v Argentini leta 1966. Malo pred slovensko pomladjo je prišel v Slovenijo in se vpisal v ljubljansko bogoslovno semenišče. Kot študent teologije se je vključil v študentsko politiko in postal prvi predsednik študentskega parlamenta. Po duhovniškem posvečenju je leta 1995 odšel na podiplomski študij moralne teologije v Rim, kjer je doktoriral s tezo *Prihodnost naroda v Evropski uniji*. Po vrnitvi v Slovenijo je precej časa vodil medškofijski odbor za mladino in bil direktor kolegija društva Skam (Skupnost katoliške mladine), še vedno pa sodeluje pri reviji *Tretji dan*. Zadnja leta deluje kot župnik v Ihanu pri Domžalah.

Nedavno je izšla okrožnica papeža Benedikta XVI. z naslovom »Caritas in Veritate« oz. Ljubezen v resnici, ki se dotika (po poročanju STA) družbeno-socialnih tem, povezanih s svetovno gospodarsko krizo. Kaj je dejansko glavni poudarek omenjene okrožnice?

Okrožnica »Caritas in Veritate« je prva socialna okrožnica papeža Benedikta, zato obravnava veliko družbeno aktualnih vprašanj. Ob spominu na okrožnico Pavla VI. *Populorum progressio* nam papež pokaže, da je ljubezen v resnici temeljna družbena sila, ki nam omogoča pravi, celostni razvoj in da smo dolžni za pravi razvoj delati. V sklopu tega omeni tudi gospodarsko krizo.

V družbenih stvareh je na prvem mestu vedno pravica, vendar ljubezen v resnici pravico šele v polnosti omogoča. Pravičnost brez vsakega občutka za človeka je mnogokrat največja krivičnost. Ljubezen pa se pokaže tam, kjer dajemo, česar nismo dolžni zaradi pravice, ampak zaradi človekoljubnosti.

Zanimivo je, da je bila okrožnica predstavljena le dan pred začetkom zasedanja predstavnikov skupine G8 v Aquili. Papež v okrožnici tudi poziva k »pravi politični svetovni avtoriteti« za obvladovanje kriz. Kdo bi lahko prevzel to vlogo?

Papež znova poudarja, da Cerkev ne ponuja tehničnih rešitev v takem smislu, da bi si zdaj želela in spodbujala neko svetovno vlado, pravi pa, da se v sedanji krizi vidi, da morajo države znova prevzeti svoj del odgovornosti pri

določanju meril na trgu, da ne bodo prepustili trga nerazumnim dejanjem pohlepa, ki so kratkovidni toliko, da obogati le posameznik, večina pa je izključena iz blaginje.

Odgovornost za resničen razvoj in celosten napredek človeštva nosimo vsi. Vsak glede na svoje sposobnosti, službo in položaj. Tisti, ki vodijo države, bolj kakor oni, ki so na dnu družbene lestvice. Vendar nihče ni popolnoma brez odgovornosti za družbo, v kateri živi. Vsak pa je dolžan prispevati po svojih močeh delo in napor za boljšo družbo. Skupina G8 in še nekaj velikih držav sveta nosijo največjo odgovornost. Papež se zavzema za nov razmislek o razvoju in napredku, ohranjanju solidarnosti in subsidiarnosti, vendar poudarja pomen ljubezni in resnice pri urejanju družbenih vprašanj.

Sedanja svetovna gospodarska kriza očitno ne zaposluje samo ekonomistov, ampak tudi mnoge mislece in civilnodružbene ustanove, tudi Katoliško cerkev. Kakšen je vaš osebni pogled na gospodarsko krizo?

Osebnostno menim, da je kriza najprej moralne narave, potem finančne in na koncu gospodarske. V zaznavanju posledic pa se vrstni red obrne. Najprej občutimo revščino, ki se širi zaradi zapiranja tovarn (gospodarski del krize). Mediji nam poročajo o milijardnem reševanju bank in finančnega sistema. V ozadju pa slutimo pohlep, krajo in splošno razširjeno nepoštenost (moralni del krize). V moralnem življenju se posledice ne pojavijo vedno takoj, ampak največkrat z zamikom, zato je težko ugotoviti, katere drže in dejanja privedejo do zloma.

Se je mogoče strinjati s tezo, da je svetovna gospodarska kriza posledica krize vrednot?

Točno. Vendar v krizi niso vrednote, ampak naš moralni čut in etično ravnanje. Ko si ljudje nehamo prizadevati za krepost, tj. da bi živeli pošteno, skromno, solidarno, odgovorno, resnicoljubno in vse to cenili, postavimo namesto teh vrednot na prvo mesto bogatenje, oblastizeljnost, laž, prevaro itd. Taki drži pravimo kriza vrednot. Zgodi pa se, da se naše napake in grehi »uredijo v sistem«.

Temu pojavu skupaj z Janezom Pavlom II. pravimo strukturalni greh. To je tisti osebni greh, ki se spremeni v prevladujoč način ravnanja, ko je posamezniku le s skrajnimi napori mogoče izstopiti iz sistema. Ker se je finančni sistem v bistvu spremenil v en sam svetovni špekulantski sistem, se je na koncu pokazal kot škodljiv za gospodarstvo. Edina rešitev je usklajena svetovna zakonodaja, ki bo onemogočala tako raven borznih špekulacij, kakor je bilo mogoča do zdaj.

Kaj pa gospodarska kriza v Sloveniji?

Mislím, da vlada bolj čaka, da mine, kakor da bi kaj naredila. Bolj se ukvarja sama s seboj in s kadrovskim cunamijem, na tak ali oni način pa z restavracijo nekdanjega režima v novih preoblekah.

Da bi znal bolje odgovoriti na to vprašanje, bi potreboval veliko bolj kritične in resnicoljubne novinarje in medije. Močno pogrešam kritičnost, ki so jo le-ti kazali do prejšnje vlade.

Moti pa me zloraba besed »etika« in »vrednote« s strani visokih politikov, ki podpirajo laž, totalitarizem, opravičujejo slovenski genocid in revolucijo.

Že veliko dlje kot o gospodarski krizi se govori o krizi Cerkve v Evropi, predvsem na njenem zahodu. Po nauku drugega vaticanskega koncila je Cerkev v permanentni reformi (»Ecclesia semper reformanda«). Nekateri teologi pravijo, da ne gre za krizo Cerkve, ampak bolj za krizo določenega modela Cerkve.

Oznaka »Ecclesia semper reformanda« je starodavno spoznanje o življenju Cerkve. Kriza v Cerkvi, ki že dolgo ni več omejena na Zahod, izhaja iz krize vere. Ljudje so zaradi mnogih razlogov izgubili vero v Jezusa, Cerkev in posmrtno življenje ter živijo v skladu s svojim praktičnim materialističnim ateizmom. Izgubljajo se še zadnji ostanki družbene kohezivnosti, ki jih je dajala katoliška tradicija našega naroda. Vse to se pozna ne le v praznih cerkvah in njenih najbolj eminentnih poklicih, ampak tudi na vseh drugih področjih družbenega življenja.

► Cerkev najbolj tepe pomanjkanje redovnic in redovnikov, ki so zaradi Kristusa in ljubezni do bližnjega darovali svoje življenje. Zdaj poskušajo ljudi, ki so delali zastoj na visoko profesionalni ravni, nadomestiti z zaposlenimi za osem ur. Enačba se ne izide. Darovanske razsežnosti redovništva ne more nadomestiti nihče. Pomanjkanje duhovnikov pa se bo z vso močjo pokazalo v naslednjih desetih letih. Treba bo zapirati ali združevati župnije, prodajati cerkve, opustiti nove gradnje in odpuščati množico laikov, ki jih nekritično zaposlujejo prav v zadnjih letih.

Stanje Cerkve pa ni enoznačno, ker je Cerkev živ organizem, ki se razteza po vsem svetu. *Ecclesia semper reformanda* je sholastični povzetek stalnega prizadevanja Cerkve, da bi izpolnila svoje poslanstvo v vseh časih in prostorih.

Na eni strani je mogoče videti statistični upad obiska nedeljskih maš in upad števila duhovnih poklicev, na drugi pa povečano zanimanje za ezoteriko, novodobna verska gibanja in npr. jogo. Ali sodoben človek išče duhovno hrano drugje?

Res je, moderni človek je duhovno lačen, ker je človek duhovno bitje. Zaradi splošnega, konstantnega in ideološkega medijskega blatenja Cerkve, kar je evropski pojav, se raje obrača k bolj preprostim in navidez bolj duhovnim stvarim. Ezoterika, New-age in mnoge sekte se ponujajo kot alternativa krščanstvu. Ker so to le nadomestki duhovnosti, nihče ni zadovoljen. Človeka napolni le Bog, k njemu pa moremo le po Kristusu. Cerkev pa je skupnost in ustanova, ki jo je Jezus določil, da služi temu namenu.

Nemški teolog Karl Rahner je dejal, da bo kristjan 21. stoletja mistik ali pa ga ne bo.

Homoseksualci kar sami določajo, kaj je sovražni govor. Zanje je to vsako nasprotovanje njihovemu prepričanju.

Torej lahko govorimo o potrebnosti evangelizacije osebnega duhovnega izkustva za obnovo t. i. cerkvene vernosti?

Lepo se sliši ta Rahnerjev stavek. Nisem pa prerok, da bi lahko videl, kaj bo v prihodnosti.

Nihče ne more biti veren brez osebnega izkustva in nihče ne more verovati sam, ampak je to mogoče le v skupnosti. Skupnost pa je družbena kategorija. Zato je vera sočasno osebna in javna stvar. Ti dve dimenziji sta skupni vsem veram, sektam in drugim verskim pojavom. Pomembno vprašanje je: V koga verujem in kako iz vere živim? Tu so pa razlike silno velike. Ni isto, če je človek katoličan ali pravoslaven, še manj pa je isto, če je musliman ali hindujec. Vsaka od teh ver je drugače oblikovala prostor in čas.

Kaj pa odnos mladih do Cerkve? Precej časa ste delovali kot voditelj medškofijskega odbora za mladino oz. društva SKAM, sodelovali pri organizaciji srečanj mladih v Stični, romanj v Taize itd.

Našteli ste najbolj množična in redna srečanja mladih pod okriljem Cerkve v Sloveniji. To so le zunanji znaki nevidnega procesa, kjer se mladi srečujejo s skupnostjo verujočih, z duhovniki in s Cerkvijo kot ustanovo ter skupaj vstopajo na pot vzgoje, ki je dvo-

smerna. Cerkev vzgaja mlade, mladi pa vti-snejo svoj pečat Cerkvi.

Najeminentnejši prostor vzgoje mladih je šola, ki je pri nas za Cerkev in evangelij hermetično zaprta. V šolo sme kdor koli razen Cerkve oz. duhovnika. Na splošno mladi ne vedo nič o Bogu, o Jezusu, o Cerkvi. Ne poznajo ne desetih božjih zapovedi ne zapovedi ljubezni. Spomnim se, kakšen preplah so zagnali nekateri dušebrižniki ateizma, ker so v neki učbenik vključili molitev očenaš. Cerkev je do mladih vedno odprta, vendar danes institucionalno težko pride do njih. Ali je zaradi tega mladim kaj bolje? Slovenija si na tem področju privoščila grobo kršenje temeljnih človekovih pravic, ker staršem onemogoča, da bi otroke vzgajali v skladu s svojim prepričanjem.

Zdi se, da ima v sedanjih razmerah Taize posebno sporočilo ...

Taizejska srečanja nikoli niso enodnevna, so vedno vsaj tedenska. V tem tednu je vse usmerjeno k molitvi, ta molitev pa je neke vrste litanija, ponavljanje, ki človeka pripravi k temu, da se počasi umiri, zazna in prepozna duhovne vzgibe v sebi. Proti koncu tedna se potem lahko zgodi srečanje z Bogom.

V reviji Tretji dan, pri kateri sodelujete, se je po lanskih volitvah, ko je NSI izpadla iz parlamenta, pojavila vrsta člankov, v katerih je bil izražen tudi predlog po novem slovenskem katoliškem shodu. Kaj dejansko to pomeni? Je to boljši politični dogodek v primerjavi z npr. evharističnim kongresom, ki bo prihodnje leto?

Katoliški shod, ki ga zagovarja in spodbuja revija Tretji dan, ni vezan na dnevno-politično situacijo. Gre za javno katoliško debato o lastnem udejstvovanju v javnih stvareh. Uredništvo poskuša spodbuditi širok premislek o tem, kaj pomeni biti katoličan v javnosti, katera so resnično katoliška stališča in kateri koraki so potrebni, da bi bili v družbi sprejeti. Gre za napor razmisleka, kjer imamo v Cerkvi pluralizem mnenj. »Katoliški shod« ne pomeni kakega množičnega zborovanja. Gre za intelektualni napor in za oblikovanje uresničljivega družbenega programa za Slovenijo.

Slovenija se sooča z nerazčiščenim odnosom do totalitarnega komunističnega režima, kar je Justin Stanovnik označil za totalitarno poškodovanost.

Izraz je posrečen in resničen, ker sta slovenski narodni spomin in značaj bistveno prizadeta s pristranostjo komunistično-partizanskega pogleda na svet. Ob koncu vojne je zmagalo nasilje. Poleg genocida nad lastnim narodom so KPS in njeni partizani izvedli tudi genocid nad duševnostjo in duhom našega naroda in njegovo tradicijo.

Kako komentirate dejstvo, da je notranje-politični odbor DZ znova preložil razpravo o resoluciji o evropski zavesti in totalitarizmu?

Tu gre za hinavščino, ki izhaja iz revolucionarne drže. Kontinuiteta komunizma ne bo obsodila, pa čeprav nihče več ne more trditi, da niso naredili vseh mogočih zločinov. S sedanjo vlado je zavladal molk nad partizansko-revolucionarnimi zločini kljub vsem jaškom, polnih trupel, v Hudi jami. Ne smemo pozabiti, da imajo mnogi v sedanji vladi sorodstvene vezi z revolucionarnim medvojnim vodstvom KPS. Zaradi svoje zavezanosti molku in svoje privrženosti sprevrženi ideologiji niso sposobni sprejeti resnice, kesanja in soočenja z odpuščanjem. Očitno je, da bo resolucija še morala počakati.

Zanimivo je, da sta nedavno na parlamentarni skupščini OVSE resolucijo o obsodbi nacizma in komunizma ob dvajseti obletnici padca železne zaveze predlagali Litva in Slovenija, pri tem pa naleteli na velik odpor Rusije.

Rusko reakcijo dejansko razumem, saj so Rusi v pribaltskih državah izvajali velik teror in genocid. Rusija pod Putinom ni sposobna pogledati svoji zločinski preteklosti v obraz in se podati na pot katarze. Zato je logičen njihov odpor. Deklaracija je torej pravi uspeh malih držav, ki sta pod komunizmom tako hudo trpeli in se še danes otepa posledic, ki jih je povzročilo divjanje krvave ideologije.

Nedavno umrli pisatelj in ljubljanski mestni svetnik Peter Božič je bil uspešen s svojim predlogom vnovične uvedbe Titove ceste. Kako to komentirate?

Sram me je, da je v Sloveniji toliko podpore nekemu, ki sodi med deset največjih kriminalcev na svetu! Tito je bil diktator, zločinec in kriminallec. Lahko bi rekli, da je bil komunist, in to bi moralo zadostovati. Skupaj s svojo partijo je kriv tudi za razpad Jugoslavije, saj so vzroki krvavega razpada zapisani že v obliki, s katero je prišel na oblast. Revolucija, ki jo je KPJ pod Titovim vodstvom izvajala, ni osvobodila Jugoslavije nacistov in drugih okupatorjev. Te so dejansko pregnali Rusi. Prinesla je le mnogo gorja.

Prej ste omenili resnicoljubnost in laži v politiki. V tedniku Družina ste nedavno imeli polemiko s poslancem Zaresa Francijem Kekom glede laži predsednika Zaresa in visokošolskega ministra Gregorja Golobiča o njegovem lastniškem deležu v Ultri ...

Minister Golobič je dokazano lagal. Ravno prejšnji terek sem gledal novinarski prispevek na TV Slovenija, kjer so mu ponovno dokazali laž. Ministra pa javno podpirajo njegova stranka, predsednik države, ljubljanski župan in njegov mali mentor. Zares je torej stranka

tistih, ki so pripravljani lagati za osebne koristi. Ko sem zaradi tega javno izrazil svojo zaskrbljenost, se je Kek čutil dolžnega, da me demantira. Neprepričljivost Kekovega odgovora dokazuje sam minister Golobič.

Pa vendar se je Golobič pohvalil, da ga niso zasačili »z roko v marmeladi«.

Nikakor ne v marmeladi. Dobili so ga na laži.

Kaj dejansko sporoča odnos javnosti do Golobiča, potem ko je prišlo do razkritja laži? Ali ima sodobna družba sploh občutek za to, kaj je greh?

Primer ministrove laži je razkril, da je v Sloveniji moralni čut zelo poškodovan in da so ljudje pod silnim vplivom pristranskih medijev. Izid evropskih volitev je po tej plati zelo poučen. Kljub temu pa je v človeku vedno nezmožljiv moralni kompas, ki kaže na dobro in svari pred zlom.

Sodobna družba je izgubila skupaj z vero tudi občutek za greh. Ker ni vere, ni morale in ni občutka za greh. Greh je teološka kategorija in velja za vernike. Neverniki govorijo raje o »napakah«.

Veliko se govori tudi o domnevnih povezavah med Ultra in Študentsko organizacijo Univerze v Ljubljani. Slednja je tudi tarča kritik zaradi nepreglednosti. Je mogoče primerjati čase, ko ste bili predsednik študentskega parlamenta, s sedanjimi?

Časi so neprimerljivi. Mi smo poskušali graditi organizacijo, ki bi omogočala aktivno

študentsko politiko. Kasneje so sistem spreminjali. Že dolgo ne sledim dogajanju v ŠOU.

V zadnjem času so znova v ospredju homoseksualci z zahtevo po uveljavitvi porok oseb istega spola, v tem času je prišlo tudi do fizičnega napada na gejevskega aktivista. Aktivisti sicer pogosto povezujejo homofobijo z domnevno diskriminacijo homoseksualcev ...

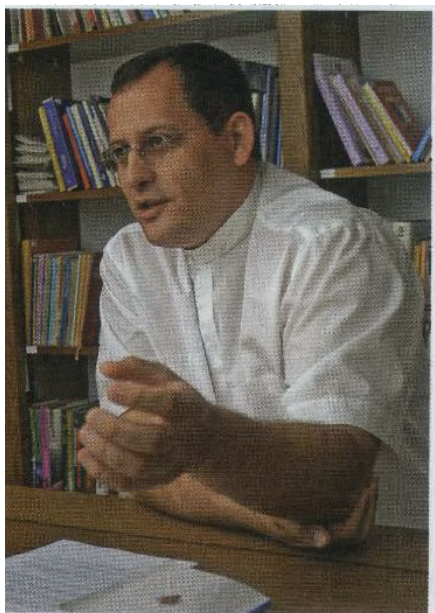
Vsak fizični napad na drugače misleče je obsodbe vreden. Homoseksualci pa so v tem smislu privilegirani, saj se jim posveča ogromno pozornosti. Nisem pa še slišal, da bi se homoseksualni aktivisti kdaj oglasili v bran katoličanom zaradi vsesplošnega sovražnega govora, diskriminacije vernikov v šolstvu, ko jim država jemlje temeljno človekovo pravico vzgoje otrok v duhu staršev ipd. Torej imajo tudi ti izrazito dvolično držo.

Npr. z izrazom »homofobija« avtomatično in vnaprej diskvalificirajo nasprotnike tega pojava, njihovih zahtev in manifestacij. Gre za dobro orkestriran svetovni pojav.

Tudi ustavno sodišče je razveljavilo enega od členov zakona o registraciji istospolnih zvez.

Sedanja oblast že napoveduje, da bo do konca razvrednotila družino in dala homoseksualcem pravice, ki jim ne pripadajo. V človeški naravi in dostojanstvu ni ničesar, kar bi kazalo na to, da smemo prištevati homoseksualnost k temeljnim ali drugotnim človekovim pravicam. Ustavno sodišče je izrazilo ideološko interpretativni organ napisane ustave. Prav zaradi ideološkosti US

Sram me je, da je v Sloveniji toliko podpore nekemu, ki sodi med deset največjih kriminalcev na svetu!

so homoseksualni lobiji začeli pravzaprav sodno vojno. Počasi, a zanesljivo, z demonško vztrajnostjo rušijo stari naravni red, ki je družbo gradil v sozvočju z božjim redom.

Je mogoče reči, da gre za politično zloražo, saj se v tej zgodbi kot glavna akterka pojavlja predsednica LDS Katarina Kresal z obljubami pregona sovražnega govora proti homoseksualcem in s spremembo družinskega zakonika?

Eden od zelo hudih stranskih učinkov homoseksualnega lobija je ta, da se svoboda govora kot ena največjih pridobitev sodobnih družb preganja. Homoseksualci kar sami določajo, kaj je sovražni govor. Zanje je to vsako nasprotovanje njihovemu prepričanju. Ko pa isto logiko apliciramo na sovražni govor proti Cerkvi in vernikom, takoj opazimo dvojna merila. Nisem še slišal, da bi Kresalova povzdignila glas zoper sovražni govor proti Cerkvi. Pristranost ministrice je torej očitna. ■